

Septembrie 2006

Cunoaște-ti drepturile !

VIOLENȚA ÎN FAMILIE

Autor: Brigid Kennedy-Pfister

CE ESTE VIOLENȚA ÎN FAMILIE ?

Violența domestică este un comportament nedorit și agresiv, amenințător, sau cu caracter sexual, care este folosit pentru a ține sub control o persoană în cadrul unei relații. Violența domestică are loc între soți, soți divorțați, rude, părinți și copii, precum și între oameni care își dau întâlniri unii altora. Violența domestică poate avea loc acasă, la serviciu, la piață, sau oriunde.

Violența fizică și agresiunea sexuală nu sunt singurele forme ale violenței domestice. De asemenea, intimidarea, amenințările și relațiile sexuale forțate (chiar între doi oameni căsătoriți) pot fi considerate violență domestică. Unele femei sunt de părerea că cele mai insuportabile forme de violență sunt **abuzul psihologic** și **amenințările cu folosirea violenței**. Unele persoane vinovate de acte de violență domestică controlează banii familiei și nu le vor permite victimelor să lucreze astfel încât ele să rămână dependente și să nu poată scăpa.

Violența domestică este ceva obișnuit, dar adesea ea se întâmplă în condiții de intimitate. Ea îi afectează pe oamenii pe care îi cunoașteți, dar în special pe femei și copii. Orice persoană poate deveni victimă a violenței domestice.

SUNT EU VICTIMĂ A VIOLENȚEI DOMESTICE?

Sunteți victimă a violenței domestice dacă cineva din familia dvs. sau cineva cu care întrețineți sau ați întreținut o relație:

- vă lovește, vă trage o palmă, vă doboară la pământ, nu vă dă voie să plecați;
- vă amenință, țipă la dvs., vă jighește sau vă înjosește;
- acționează într-un mod care bagă frica în dvs. și copiii dumneavoastră;
- lovește în animalele dvs. sau distruge lucrurile care vă sunt dragi;
- acționează într-un mod care vă face să vă simțiți neputincioasă și să aveți impresia că nimeni nu are nevoie de dvs.;
- vă obligă să întrețineți raporturi sexuale sau alte relații sexuale;
- nu vă lasă să vă vizitați prietenii sau rudele.

Sunteți o victimă a violenței domestice chiar dacă nu vă este întotdeauna frică, sau dacă membrul familiei dvs. face așa lucruri doar din când în când. Uneori, majoritatea agresorilor acționează astfel încât par să fie gingași și folositori.

Violența poate avea loc în orice familie, bogată sau săracă, la țară sau în oraș, iar victimele ei pot fi de orice religie sau naționalitate. Dacă dumneavoastră ați devenit victimă,
NU SUNTEȚI SINGUR(Ă).

CE TREBUIE SĂ FAC DACĂ SUNT ÎN PERICOL?

DACĂ SUNTEȚI AMENINȚAT(Ă) SAU ATACAT(Ă)

- Încercați să nu vă apropiați de bucătărie sau alte locuri unde există obiecte care pot fi folosite ca arme, cum sunt cuțitele.
- Încercați să nu vă apropiați de băi, camerețe sau spații mici unde puteți fi prinsă în cursă/capcană.
- Încercați să ajungeți într-o cameră cu ușă sau fereastră ca să puteți fugi.
- Încercați să ajungeți într-o cameră cu telefon ca să chemați în ajutor; încuiați-l pe agresor, dacă puteți.
- Chemați în ajutor sau fugiți la vecini sau prieteni.
- Contactați poliția cât mai curând după atac.
- Imediat adresați-vă după ajutor medical, dacă sunteți rănit (ă). Rugați-l pe medic să înregistreze informația privitoare la rănille dvs. în fișa dvs. medicală.
- **Apelați în orice moment la următoarea linie fierbinte pentru a obține adăpost, asistență juridică și psihologică fără plată (24 ore din 24, 7 zile pe săptămână): tel. (22) 72-58-61, Asociația „Casa Mărioarei”.** Acest ajutor o sa fie pus la dispoziția dvs. indiferent de locul unde trăiți în Moldova.

ATENȚIE: Actele de violență care se repetă pot deveni mai periculoase

DACĂ LUAȚI LEGĂTURA CU POLIȚIA

- Comportați-vă cât mai calm.
- Scrieți o plângere, insistați ca poliția să vă înregistreze plângerea și faceți o copie de pe ea pentru dvs. și păstrați-o. **Dacă poliția refuză să primească plângerea dvs., să știți că dvs. aveți drepturi!** Polițistul este dator să vă dea un document prin care se confirmă faptul că plângerea dvs. a fost primită și înregistrată.
- **Dacă polițistul refuză să accepte sau să examineze plângerea dvs., atunci trebuie să contestați refuzul său. Dvs. faceți contestarea, alcătuind o cerere scrisă către instanța de judecată prin care o rugați să verifice refuzul polițistului de a acționa; la această cerere trebuie să alăturați o copie de pe plângerea dvs. inițială. Adresați cererea de contestare instanței de judecată care se află în același raion (sector) ca și inspectoratul/comisariatul de poliție unde vi s-a refuzat primirea plîngerii (întotdeauna păstrați o copie de pe ea). Dvs. trebuie să depuneți contestația în termen de 5 zile de la data refuzului polițistului de a acționa.**
- Dacă vine poliția, spuneți-le ce s-a întâmplat; insistați ca polițistii să vă dea numele lor, documentul lor oficial de identitate și informația de contact, cum ar fi numărul de telefon și adresa locului lor de muncă.
- Arătați poliției toate rănille cu care dvs. sau copiii dvs. v-ați ales și prejudiciile aduse casei, proprietății și bunurilor dvs.
- Dacă agresorul a fost violent în trecut, povestiți poliției despre alte cazuri de violență.
- Povestiți poliției despre oamenii care au văzut ce s-a întâmplat. Asigurați-vă că ați oferit poliției numele, numele de familie și adresele lor.
- Poliția s-ar putea să vă ceară să treceți o examinare medicală specială (expertiza medicală). Rezultatele ei vor fi de folos cât privește obținerea probelor privitoare la ceea ce s-a întâmplat astfel încât ele să poată fi folosite mai apoi în instanța de judecată.

- Dacă poliția nu vă cere să treceți examinarea, mergeți la o clinică medicală sau vreun spital, pentru că sănătatea dumneavoastră și cea a copiilor dumneavoastră sunt importante. Asigurați-vă că medicul a îngrijit rănilor dumneavoastră și le-a specificat în fișa dvs. medicală (Acest lucru este necesar în cazul în care vă decideți să depuneți o plângere administrativă sau penală).
- Încercați să păstrați toate probele legate de faptul că ați fost agresat(ă) (de exemplu, haine rupte, haine cu pete de sânge pe ele, obiecte stricate etc.)
- Dacă este posibil, fotografiați vânătaiele și rănilor dvs., precum și prejudiciile cauzate casei dvs.
- Duceți evidența (alcătuiți un calendar) tuturor zilelor în care au avut loc acte de violență sau amenințare față de dvs. sau copiii dvs.

AFLÎNDU-VĂ ACASĂ, APĂRAȚI-VĂ

- Aflați unde puteți obține ajutor. Țineți minte numerele de telefon unde puteți obține ajutor.
- Păstrați telefonul într-o cameră unde puteți să vă încuiați dinăuntru; dacă e posibil, faceți rost de un telefon mobil pe care să îl purtați mereu cu dvs.
- Dacă agresorul s-a mutat cu traiul în alt loc, schimbați lacătele de la ușă și încuiați ferestrele.
- Dinainte gândiți-vă la calea cea mai scurtă și sigură de a fugi din casă în caz că sunteți atacată.
- Înainte ca vreun act de violență să aibă loc, gândiți-vă la un loc sigur unde ați putea rămâne după ce fugiți de-acasă.
- Rugați vecinii dvs. să cheme imediat poliția de îndată ce aud țipete și strigăte în casa dvs.
- Pregătiți din timp o geantă/valiză cu lucruri importante de care veți avea nevoie, dacă va trebui să plecați în grabă. Puneți geanta/valiza într-un loc sigur, sau dați-o unui(ei) prieten(e) sau rude în care aveți încredere. În geantă/valiză să puneți bani, chei și lucruri importante cum sunt documentele de judecată, pașapoarte, certificate de naștere, fișa medicală și medicamente.

APĂRAȚI-VĂ COPIII

- Învățați-i pe copii să nu intervină în ceartă, chiar dacă doresc să ajute.
- Învățați-i cum să ajungă într-un loc sigur unde să fie în afara pericolului.
- Învățați-i pe cine să cheme în ajutor.
- Învățați-i să nu intre în bucătărie dacă încep actele de violență.
- Învățați-i să povestească cuiva în care au încredere despre actele de violență.

APĂRAȚI-VĂ ÎN PUBLIC

- Schimbați drumurile/traseul pe care de obicei mergeți.
 - Încercați să călătoriți sau să vă aflați în public în compania mai multor oameni.
 - Faceți cumpărături și ridicați-vă banii de pe contul bancar în locuri diferite.
 - Purtați cu dvs. tot timpul copii de pe documentele oficiale de tutelaj și numerele utile de telefon pentru situații extreme.
 - Dacă este posibil, purtați cu dvs. un telefon mobil.
- **Pentru a alcătui un plan cu privire la ce trebuie de făcut în situații extreme și de criză solicitați în orice moment asistență fără plată la următoarea linie fierbinte (24 ore din 24, 7 zile pe săptămână): tel. (22) 72-58-61, Asociația „Casa Mărioarei”. Acest ajutor o sa fie pus la dispoziția dvs. indiferent de locul unde trăiți în Moldova.**

CE-AȘ PUTEA FACE DACĂ NU DORESC SĂ MĂ ADRESEZ POLIȚIEI ?

Dacă nu sunteți gata sau vă este frică să mergeți la poliție, faceți cât mai multe din următoarele lucruri de unul singur/de una singură: păstrați informația adunată într-un loc sigur. Acest lucru o să contribuie la apărarea dvs. și a copiilor dvs. Totodată, o să vă fie de folos atunci când veți fi gata să primiți ajutorul.

Dvs. și copiii dvs. sunteți în MARE PERICOL dacă

- Partenerul dvs. vă amenință cu moartea.
- Partenerul dvs. amenință că se va sinucide.
- Partenerul dvs. este în depresie, are probleme psihologice, bea des băuturi alcoolice sau consumă droguri.
- Partenerul dvs. are o armă și vă amenință cu ea.

S-a demonstrat că băieții care au văzut cum sunt bătute mamele lor, vor folosi violența mai des, când vor fi adulți. Fetele care s-au aflat în aceleași împrejurări vor fi înclinate să aibă relații cu parteneri violenți.

Violența se transmite adesea de la o generație la alta

CINE ESTE RESPONSABIL PENTRU ACTELE VIOLENTE?

Este firesc ca oamenii să discute și să aibă neînțelegeri. În așa mod ei caută și ajung la soluții de compromis și acceptabile pentru toate părțile la probleme de ordin personal. Uneori, discuțiile se transformă în certuri care sunt însoțite de amenințări, agresiune și acte de violență.

Dacă cineva vă bate, jignește, amenință, sau vă ia cu forța banii, ACEST LUCRU NU ARE LOC DIN VINA DVS. Soțul sau partenerul dvs. ar putea să își motiveze comportamentul, spunând că dvs. l-ați „înfuriat” sau că a fost beat, dar numai EL este singurul responsabil pentru acțiunile sale.

VIOLENȚA DOMESTICĂ ESTE INTERZISĂ DE LEGE!

Orice PERSOANĂ poate fi trasă la răspundere administrativă sau penală pentru acte de violență, chiar dacă au fost comise împotriva membrilor de familie

CUM POT SĂ ÎMI APĂR DREPTURILE?

1. Puteți să depuneți o plângere împotriva agresorului dvs. la poliție.

- Dacă depuneți o plângere la poliție, atunci poliția (sau procurorul, în caz că nu ați împlinit încă 18 ani) poate să:
 - a) îl tragă pe agresor la răspundere administrativă. Când examinarea plîngerii va fi încheiată, atunci agresorul va fi pedepsit de instanța de judecată administrativă.
 - b) îl tragă pe agresor la răspundere penală. Când urmărirea penală va fi încheiată, atunci dosarul penal va fi transmis în instanța de judecată. Severitatea pedepsei agresorului va depinde de vătămrile care v-au fost cauzate.

În aceste cazuri, pedeapsa va fi mai severă dacă persoana rănită este:

- căsătorită cu agresorul sau îi este rudă apropiată, sau copil;
- agresorul a comis astfel de fapte „în mod repetat sau sistematic” față de persoana rănită (mai mult de 2-3 ori).

Chiar dacă nu v-au fost cauzate leziuni corporale, agresorul poate fi amendat sau pus la închisoare, dacă v-a maltratat și s-a purtat violent cu dvs. sau copiii dvs (de exemplu, a încercat să vă lovească, îmbrâncească etc.) .

Atenție! Dacă poliția refuză să accepte și examineze plîngerea dvs. și să demareze o anchetă administrativă sau penală, dvs. aveți dreptul să contestați acest refuz în instanța de judecată.

2. Dvs. puteți primi compensație financiară pentru vătămările și suferințele care v-au fost cauzate.

- În dependență de situația dvs., agresorul poate fi obligat să vă plătească prejudiciile „materiale” (pentru mobila stricată, zilele nelucrate, cheltuielile legate de lecuirea dvs. sau a copiilor dvs. etc.), precum și prejudiciile „morale” cauzate (pentru durerea și suferința prin care ați trecut dvs. și copiii dvs.)
- Dvs. nu veți putea obține automat compensația bănească pentru daunele cauzate în cazul în care a fost intentată o acțiune în judecată împotriva agresorului. Pentru a primi compensații pentru prejudiciile cauzate:
 - ▶ agresorul trebuie să fie recunoscut de către instanța de judecată vinovat de faptul că v-a cauzat prejudicii printr-o hotărîre.
 - ▶ trebuie să solicitați instanței de judecată să examineze problema dvs. în cadrul unei **acțiuni civile**. Instanța vă poate examina cererea pentru a vi se plăti prejudiciile.
 - a) **în cadrul desfășurării procesului penal.** Dacă cazul dvs. se află în curs de urmărire penală, trebuie să depuneți o cerere scrisă procurorului pentru a vi se recunoaște statutul de „parte vătămată”. Dacă cazul instanța judecătorească examinează deja cazul, atunci trebuie să depuneți o cerere scrisă la această instanță, rugînd-o să îl oblige pe agresor să vă plătească prejudiciile;
 - sau
 - b) **ca acțiune civilă separată.** În termen de 3 ani de la data când agresorul a fost găsit vinovat de instanța judecătorească, dvs. aveți dreptul să depuneți o cerere scrisă la instanța judecătorească prin care să solicitați intentarea unei acțiuni civile împotriva agresorului ca acesta să vă plătească daunele. Instanța trebuie să fie în raza raionului (sectorului) în care se află domiciliul dvs.

3. Puteți să vă apărați și pe dvs., și pe copiii dvs.

Dacă sunteți căsătorit(ă), dvs. puteți obține divorțul la oficiul stării civile sau în instanță. (Dacă aveți copii minori împreună sau nu puteți ajunge la un acord comun cu soțul(ția) asupra departajării averii comune), trebuie să depuneți o cerere scrisă la instanța judecătorească pentru a obține divorțul). În dependență de împrejurări, dvs. puteți cere ca agresorul să fie decăzut din drepturile sale părintești.

Pentru adăpost, asistență psihologică și juridică fără plată contactați:

1. Asociația „Casa Mărioarei”, str. Hîncești 4, Chișinău, tel. 72-58-61.

Dacă sunteți o tânără cu vârsta între 16 și 25 ani, puteți solicita consultații juridice și servicii specializate fără plată aici:

1. Organizația “Winrock International”, Noi perspective pentru femei, biroul din Moldova: Str. Ștefan Cel Mare 65, oficiul 603, Chișinău MD-2001, (22) 27-12-90. Oficii regionale: Bălți (231) 70-77-8; Cahul (299) 23-56-5; Comrat (298) 28-89-9; Hîncești (269) 22-36-5.

Pentru asistență juridică fără plată contactați:

1. *Clinica juridică universitară*, mun. Bălți, str. Pușkin 38, bloc 5, tel. (231) 24476.
2. *Clinica juridică Cahul*, Bulevardul Victoriei 16, oficiul 102, Cahul, tel. (299) 27420.
3. *Clinica juridică Comrat*, or. Comrat, str. Lenin 160, oficiul 8, tel. (298) 29480.
4. *Centrul de Asistență Juridică*, str. Naberejniy 3, oficiile 203, 216, tel: (562)-64064, Tiraspol.

Pentru asistență specializată fără plată contactați:

1. *Centrul de Diagnosticare și Reabilitare „Armonie”*, str. Veronica Micle 4 A, Chișinău, 4A. tel. 22-24-37.
2. *Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC)*: str. Calea Ieșilor 61/2, Chișinău, tel. 75-88-06.
3. *Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii*, bld. Ștefan cel Mare, 194 A, Chișinău, tel.: 24-13-93; 23-70-89

Afirmațiile și analizele incluse în textul de față sunt realizate de Asociația Avocaților Americani/ Inițiativa Juridică pentru Europa Centrală și Eurasia (ABA/CEELI), care este singura responsabilă pentru conținutul lor. Comitetul Director al Asociației Avocaților Americani nu a examinat și nici nu a autorizat conținutul acestui document. Prin urmare, punctele de vedere exprimate în prezentul text nu trebuie să fie considerate ca reprezentând politica ABA. Mai mult, nimic din prezentul text nu trebuie fie considerat asistență juridică pentru cazuri particulare și cei care o citesc trebuie să solicite astfel de asistență de la propriul jurist. Această publicație a fost posibilă datorită susținerii generoase a poporului american acordată prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în condițiile Acordului de Cooperare Asociat Nr. 121-A-00-00-00821-00 și ale Acordului Principal de Cooperare Nr. ENI-A-00-00-0003-00. ABA/CEELI este responsabilă pentru conținutul prezentului text care nu reflectă neapărat punctul de vedere al USAID sau al Guvernului Statelor Unite.